

Nr 401.

Av herr **Hallén m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 199, angående nya grunder för kyrkomusikerorganisationen m. m.

Kungl. Maj:t har i proposition nr 199 förelagt riksdagen förslag till nya grunder för kyrkomusikerorganisationen i riket. Förslaget avser att komplettera de allmänna bestämmelser, som givits i 1947 års lag om kyrkomusiker, med konkreta organisations- och tjänstgöringsbestämmelser samlade i ett förslag till kyrkomusikerstadga samt med grundläggande avlöningsbestämmelser. Föredragande departementschefen har i allt väsentligt byggt propositionen på 1941 års lärarlönesakkunnigas överarbetning av kyrkomusikerutredningens förslag.

En bärande princip i kyrkomusikerutredningens förslag var den ur många synpunkter storstilade tankegången, att kyrkomusikerorganisationen vid sidan av de kyrkliga uppgifterna skulle vara det bärande elementet i arbetet för en höjning av musiklivet ute i bygderna. Icke minst skulle detta vara av betydelse ute på den landsbygd, där musikundervisning i annan form än genom kyrkomusikern icke stode till buds. Kyrkomusikerutredningens förslag tryggade — med bibehållande av realistiska bedömningsgrunder — på denna punkt relativt högt ställda anspråk. Den överarbetning, på vilken propositionen grundats, begränsar på några icke oväsentliga punkter förutsättningarna för en utveckling i enlighet med KMU:s intentioner.

*

Såväl med hänsyn till den fria musikundervisningen som till verksamheten i övrigt är det ett angeläget krav, att tillräckligt vida möjligheter stå öppna för inrättandet av självständiga kyrkomusikaliska tjänster. Av särskild vikt är att landsbygden genom bestämmelsernas utformning icke diskrimineras.

Kungl. Maj:t har i enlighet med lärarlönesakkunniga föreslagit, att organisttjänst av vanlig typ endast må inrättas i kyrkomusikerdistrikt med högre invånarantal än 5 000 ifråga om stadsdistrikt och 7 000 i fråga om andra distrikt.

Även om invånarantalet i stort måste begagnas som mätare för behovet av kyrkomusiker måste det dock beaktas, att en lång rad andra faktorer påverka denna bedömning — här må endast nämnas skiljaktigheterna i kyrklig och allmänskulturell livaktighet olika församlingar emellan. För närvarande finnas många exempel på mindre församlingar, där intresset för de kyrkomusikaliska frågorna varit så stort, att man på eget initiativ

löst frågan om självständig befattnings inrättande. Lagbestämmelserna böra icke ges en sådan utformning att de kunna komma att hindra en utveckling av detta slag.

I första hand torde en generell sänkning av befolkningsgränserna för »organistdistriktet» böra övervägas. 3 000 för stadsdistrikt och 4 000 för annat distrikt torde här innebära en lyckligare avvägning än de av Kungl. Maj:t föreslagna gränserna. Denna åtgärd torde kunna undanröja det hot om framtida indragning, som skulle komma att sväva över många nu självständiga tjänster i mindre församlingar efter ett genomförande av Kungl. Maj:ts förslag.

Ännu en möjlighet att främja inrättandet av självständiga befattningar står öppen i en smidig tillämpning av bestämmelserna om olika territoriella församlingars sammanförande till ett kyrkomusikerdistrikt i stadgans 1 § 2 mom. Det skall enligt förslaget ankomma på Kungl. Maj:t att träffa avgörande, huruvida på grund av särskilda skäl församling helt eller delvis skall förenas med annan församling eller del därav till ett distrikt.

Det torde i detta sammanhang böra tas under övervägande, huruvida icke detta i väsentlig utsträckning organisatoriska bedömande bör anföras åt domkapitlen i stället för Kungl. Maj:t i likhet med vad som föreslås beträffande den allmänna distriktsindelningen och fastställandet av tjänstetyperna. Den lokala sakkunskap som finns samlad i domkapitlen torde utgöra en betryggande garanti för en ändamålsenlig bedömning även av delnings- och sammanslagningsärendena.

*

För KMU framstod förslaget om fri musikundervisning såsom en principiell bärande del av kyrkomusikerproblemets lösning. Enligt KMU:s förslag skulle skyldigheten att meddela fri musikundervisning åvila både organist och kantor och uppgå till 5 veckotimmar för organist och 2 veckotimmar för kantor. Kungl. Maj:ts förslag begränsar denna tjänstgöringsskyldighet till att gälla enbart för organist. Föredragande departementschefen motiverar emellertid detta förslag främst med önskvärdheten att skapa tjänstetimunderlag för inrättande av ett relativt sett större antal självständiga tjänster.

Förslaget om skyldighet även för kantor att meddela undervisning har avstyrkts under hänvisning till lärarlönesakkunnigas krav. Ett bifall till detta departementschefens förslag skulle otvivelaktigt innebära en orättvisa gentemot de mindre församlingarna, särskilt på landsbygden. Möjligheter borde därför stå öppna för församlingen att efter folkskoleinspektörs medgivanden ålägga kantor skyldighet bedriva fri musikundervisning i den utsträckning KMU föreslagit.

Med anledning av vad sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 199 angående nya grunder för kyrkomusikerorganisationen m. m. måtte beakta i motionen framförda synpunkter.

Stockholm den 3 maj 1949.

Harald Hallén.

Ernst V. Staxäng.

Folke Kyling.

Nr 402.

Av herr **Hansson** i Skegrie **m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 199, angående nya grunder för kyrkomusikerorganisationen m. m.

(Lika lydande med motion i Första kammaren nr 315.)

Stockholm den 3 maj 1949.

Nils G. Hansson
i Skegrie.

Gunnar Ericsson
i Näs.

Eric Nilsson
i Svalöv.
